

3. Бляхарчук М. О. Моделивання облікової політики. Облік, економіка, менеджмент: наукові нотатки: міжнар. зб. наук. праць. Вип. 1 (5). Ч. 2. Луцьк: РВВ Луцького НТУ. 2015. С. 42–50.

РОЛЬ БУХГАЛТЕРА В УМОВАХ ЦИФРОВОЇ ЕКОНОМІКИ

*Мошківський В.В., здобувач вищої освіти
Вербицька В.І., канд. екон. наук, доцент
Харківський національний автомобільно-дорожній університет*

Цифрова економіка стрімко розвивається в усьому світі. Це найважливіший рушій інновацій, конкурентоспроможності та зростання, і він має величезний потенціал для підприємців і малого і середнього бізнесу. Те, як компанії впроваджують цифрові технології, є ключовим фактором їх майбутнього зростання. Нові цифрові тренди, такі як хмарні обчислення, мобільні веб-сервіси, інтелектуальні мережі та соціальні мережі, радикально змінюють бізнес-ландшафт, змінюють характер роботи, межі бізнесу та обов'язки бізнес-лідерів. Ці тенденції сприяють не лише технологічним інноваціям. Вони заохочують інновації в бізнес-моделях, ділові мережі та передачу знань, а також доступ до міжнародних ринків.

Використання інформаційних технологій сприяє підвищенню конкурентоспроможності організацій за рахунок скорочення витрат, зниження впливу людського фактора та прискорення роботи. В даний час все більш важливим стає питання використання передових інформаційних технологій у різних сферах діяльності, зокрема, у бухгалтерському обліку, який є центральним компонентом системи управління будь-яким об'єктом господарювання.

І в той самий час розвиток цифрової економіки потребує вдосконалення сучасних інформаційно-телекомуні-

каційних технологій, що надає нові можливості для ведення бухгалтерського обліку.

У суспільстві основним технічним засобом технології переробки інформації слугує персональний комп'ютер [1]. Бухгалтерський облік у більшості організацій ведеться з використанням спеціальних програмних продуктів, призначених для зручного зберігання даних, створення документів та звітності, аналізу бухгалтерської інформації [2]. Вони дають можливість бухгалтерам вести взаємопов'язані ділянки обліку, а керівному персоналу – мати доступ до актуальної інформації та приймати виважені управлінські рішення. Автоматизація бухгалтерського обліку значно полегшує роботу бухгалтерів та, порівняно з ручною обробкою інформації, надає такі переваги та можливості у:

- автоматичному заповненні реквізитів у первинних документах;
- швидкій обробці великих масивів інформації;
- поданні аналітичних даних у вигляді, зручному для сприйняття (діаграми, графіки, таблиці);
- формуванні звітних реєстрів (розрахунково-платіжних відомостей, оборотно-сальдових відомостей, касової книги);
- зменшенні кількості паперових носіїв;
- миттєвий обмін інформацією між керівництвом та підлеглими, підрозділами організації;
- виключенні арифметичних помилок;
- спілкуванні онлайн із контролюючими державними органами та банками;
- можливості швидкого реагування на зміну законодавства.

У даний час існує безліч програмних продуктів для обробки бухгалтерської інформації. Критеріями, за якими можна оцінити бухгалтерську програму відповідно до бажаних переваг, є:

- функціональна повнота;

- комплексне обслуговування, яке є своєчасним оновленням програмних продуктів, залежно від змін нормативних актів, форм звітності, правил розрахунку тощо;
- зручність у роботі системи. Особливу увагу слід приділити інтуїтивно зрозумілому інтерфейсу програми, можливостям швидкого запуску і самостійного освоєння програми;
- технічна підтримка;
- професіоналізм постачальника;
- можливість віддаленої роботи, що дозволяє працювати у кількох локальних мережах одночасно з однією базою з наступною синхронізацією даних;
- головним завданням автоматизації є одноразове введення даних у систему, тому критерієм відбору програми є наявність обміну даних та синхронізації;
- можливість пристосовуватися до розвитку бізнесу та впровадження нових облікових систем;
- захист інформації;
- здатність адаптуватися до розширення облікових вимог і збільшення обсягів розв'язуваних завдань;
- вартість програмного продукту [3].

Суттєві зміни в усіх сферах суспільного життя та трансформація економіки на основі інформаційних драйверів розвитку зумовлюють важливість оновлення інформаційного середовища нової економіки, що суттєво впливає на бухгалтерський облік.

Питання розвитку бухгалтерського обліку набувають особливого значення в умовах стрімкого розвитку інформаційно-комунікаційних технологій та глобальної цифровізації. Такі зміни, безумовно, торкаються всієї системи інформаційного забезпечення соціально-економічних процесів, в якій традиційно значну роль відіграє бухгалтерський облік з його функціональними можливостями збору, обробки та надання економічної інформації про діяльність суб'єктів господарювання. Оцифрування бухгалтерського обліку

призводить до зміни парадигми щодо місії/ролі професійного бухгалтера, а отже і самого бухгалтерського обліку.

Зміни, які найбільш помітні в процесі цифровізації:

– оцифрування підприємницької діяльності загалом і бухгалтерського обліку зокрема сприяє комунікації між суб'єктами господарювання від підприємців і професійних бухгалтерів до держави та інших третіх осіб. Позитивний вплив: забезпечення безперервності бізнесу під час пандемічної кризи й війни та доступ до інформації в режимі реального часу, віртуальний простір, на відміну від фізичного простору, практично усуваючи розрив у часі між моментом, коли інформація генерується, і моментом, коли до неї може отримати доступ бенефіціар;

– детермінанти рішення щодо оцифрування бізнесу, зокрема діяльності з фінансового обліку, пов'язані як із внутрішнім середовищем економічного суб'єкта, організаційною культурою та необхідністю оптимальної конфігурації відповідно до функціональної структури суб'єкта, так і з зовнішнім середовищем, відповідно телекомунікаційна інфраструктура та послуги, урядова електроніка. Позитивний вплив: генерація даних та інформації, адаптованих до інформаційних потреб користувачів для управління бізнесом, а також для взаємодії з усіма учасниками бізнес-середовища, від клієнтів і постачальників до державних органів та установ;

– перенесення ролі професійного бухгалтера з реєстратора цифр, розрахунку податків і зборів до капіталізатора даних і корисної інформації в процесі прийняття рішень, а також у взаємодії з державою. Позитивний вплив: розвиток партнерства з професійними бухгалтерами, покликане сприяти підвищенню ефективності діяльності суб'єктів господарювання, сприятливо впливаючи на всю економіку.

Цифрова адаптація дозволяє бухгалтеріям реагувати та адаптуватися до кризових ситуацій, «нова реальність»

яка обмежила фізичний контакт між людьми, відповідно, фізичний обіг документів. За цих обставин суб'єкти, чий фінансово-бухгалтерські відділи були оцифровані найкраще та швидко зуміли адаптуватися, навіть якщо це оцифрування обмежилось автоматизованою обробкою та віддаленим доступом до даних [4].

Еволюція спеціаліста з бухгалтерського обліку від періоду бухгалтерського обліку, заснованого на автономних програмах програмного забезпечення та фізичних документів, до епохи цифрових технологій, у якій бухгалтерські програми переміщуються в хмару, супроводжується зміною бачення щодо ролі професійного бухгалтера для підприємця, як з точки зору управління бізнесом, так і управління комунікаціями з державними установами. Професія бухгалтера, як частина управління фінансовим обліком, що здійснюється в межах економічних суб'єктів, інтегрована в цифрову економіку через такі елементи, як: штучний інтелект, блокчейн та роботизована автоматизація процесів, які є частиною категорії нових інформаційних технологій з експоненціальним розвитком через сприятливі технічні та соціальні умови.

Перелік посилань:

1. Микульський В.С. Трансформація професії бухгалтера в умовах диджиталізації управління. *Економіка АПК*. 2019. № 6. С. 103-107.
2. Панасюк В., Бурденюк Т., Мужевич Н. Особливості цифрової трансформації обліку. *Галицький економічний вісник*. 2021. № 1 (68). С. 70-76.
3. Жук В.М., Попко Є.Ю., Шендерівська Ю.Л. Бухгалтерський облік: перегляд предмету і назви професії. *Облік і фінанси*. 2020. № 1 (87). С. 36-44.
4. Спільник І., Палюх М. Бухгалтерський облік в умовах цифрової економіки. *Інститут бухгалтерського обліку, контроль та аналіз в умовах глобалізації*. 2019. Вип. 1-2. С. 83-96.